

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v červenci 2011 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v červenci a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu.**

Průzkum se týkal 931 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 509 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 240 podniků obchodu a 652 podniků vybraných odvětví služeb.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu** se v červenci hodnocení současné celkové **ekonomické situace** zvýšilo. 40,9 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 55,9 % jako uspokojivou a 3,2 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů s 56,9 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu s 3,6 % tržeb. Jedná se zejména o některé podniky výroby oděvů a výroby nábytku. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 39,5 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Hodnocení současné **celkové poptávky** se nepatrně zvýšilo, stále příznivé hodnocení **zahraniční poptávky** o něco kleslo. Úroveň celkové poptávky (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti s 85,2 % tržeb, respondenti s 8,2 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti s 6,6 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů s 83,2 % tržeb, jako nízká u respondentů se 7,5 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů s 9,3 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 89 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky se 74,4 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky s 8,8 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti se 16,8 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů se 79,9 % tržeb, u 10 % za nízkou a u 10,1 % za vysokou.

Výrobní činnost vzrostla u podniků s 19,1 % tržeb, poklesla u 11 % podniků a u podniků se 69,9 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů s 17,5 % tržeb, snížení se týkalo podniků s 8,7 % a neměnnost podniků se 73,8 % tržeb.

Zásoby se podle respondentů nepatrně snížily. Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 86,7 % tržeb za normální v sezóně. Podniky se 7,7 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky se 5,6 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 90,4 % tržeb za normální v sezóně.

Své **výrobní kapacity** využívali respondenti v průměru na 83,6 %. Podniky, jejichž tržby představují 40,8 % za celý soubor, využívaly své výrobní kapacity na 91 - 100 %, v rozsahu 81 - 90 % využívaly své výrobní kapacity podniky s 23,3 % tržeb. Využití výrobních kapacit ve zpracovatelském průmyslu se v červenci mírně zvýšilo a dosáhlo 84,5 %. Hlavní **bariérou růstu produkce** je stále nedostatečná poptávka, uvádí ji 40 % respondentů.

Konkurenční pozice na domácím trhu se u podniků s 89,2 % tržeb nezměnila, zlepšila se u podniků s 8,3 % tržeb a zhoršila se u 2,5 % podniků. U podniků, které vyvážejí do zahraničí, se u respondentů s 11,6 % tržeb zlepšila konkurenční pozice **na trzích Evropské unie**, pozice **na trzích v ostatních zemích** se zlepšila u respondentů s 4,1 % tržeb. Jako nezměněnou hodnotilo svoji pozici na trzích Evropské unie 87,7 % respondentů a v ostatních zemích respondenti s 91,2 % tržeb.

1) Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení (růst) a zhoršení (pokles) vyjádřený v %

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro příští **tři i šest měsíců** jsou vyšší než v červnu. Zlepšení **ekonomické situace** v příštích třech měsících očekávají podniky s 12,3 % a zhoršení respondenti s 3,7 % tržeb, beze změny s 84 %. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situace zlepšit u 14 % respondentů, u 4,3 % se zhorší a beze změny zůstane u podniků se 81,7 % tržeb. Pro příštích **šest měsíců** respondenti se 16,9 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení s 4,8 % a respondenti představující 78,3 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 76,1 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků s 18,4 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 5,5 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů se 73,6 % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti s 20,9 % a se snížením respondenti s 5,5 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 17,2 % tržeb, snížení očekává 5 % respondentů a neměnnost 77,8 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů s 16,3 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 76,6 % za celý soubor a snížení exportu očekává 7,1 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 11,8 % tržeb, pokles respondenti s 8 % tržeb a respondenti se 80,2 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů s 7,8 % tržeb za soubor podniků, které dovoz realizují, u respondentů s 88,3 % tržeb v této oblasti ke změnám nedojde a snížení dovozu předpokládají podniky se 3,9 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 8,8 % respondentů zvýšení dovozu, 4,4 % snížení a 86,8 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti se 76,9 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 16,9 % a nedostatečné u podniků s 6,2 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů s 74,8 % tržeb, více než dostatečné u 18,1 % a nedostatečné u 7,1 % respondentů.

Respondenti jsou pro příští **tři měsíce** opatrní ohledně vývoje **výrobní činnosti** i poptávky a očekávají zlepšení **zaměstnanosti**. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 16,2 % tržeb, se snížením počítá 4,2 % respondentů a respondenti se 79,6 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 16,2 % tržeb, neměnný vývoj 79,5 % respondentů a pokles výroby 4,3 % respondentů. Na otázku **zajištěnosti výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit.

S poklesem **zaměstnanosti** počítají respondenti v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu s 12,7 % počtu zaměstnanců. Respondenti se 74,1 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky s 13,2 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 17,2 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 7,2 % tržeb a s neměnností u 75,6 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 13,8 % tržeb, snížit u 8,2 % tržeb a 78 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 21,7 % z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 11,4 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 89,3 % počtu respondentů, u 5,9 % se zlepšit a u 4,8 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 43,5 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 9 % a snížení 15,7 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 31,8 % počtu podniků.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se celkově meziměsíčně snížilo o 0,7 bodu a oproti hodnotám v červenci 2010 je o 1,7 bodu nižší. V porovnání s nízkými hodnotami v době recese je důvěra na výrazně vyšší úrovni a je i vyšší než její dlouhodobý průměr.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebních podnicích** se hodnocení současné **ekonomické situace** v červenci oproti minulému měsíci značně snížilo. Stále nízké hodnocení **celkové poptávky** se ještě zhoršilo. V červenci hodnotilo 14,5 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 70,8 % jako uspokojivou a 14,7 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků s 30,4 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 8,8 % respondentů a u ostatních (s 60,8 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Úroveň **celkové poptávky** po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti s 48 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 0,2 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za vyšší a s 51,8 % za nízkou.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují respondenti nedostatečnou poptávku, respondenti představující 7,1 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří i šesti měsíců** jsou opatrnější než v červnu. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat v **příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů se 75,2 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti s 11,7 % stavebních prací a zhoršení se 13,1 %. V **příštích šesti měsících** by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů s 22,3 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti s 14,3 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 63,4 % respondentů.

Pro příští **tři měsíce** respondenti očekávají oživení tempa **stavební činnosti**, při zlepšení **zaměstnanosti**. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 18 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů s 9,9 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky s 72,1 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti se 75,1 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 3,9 % respondentů a snížení 21 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 73,8 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 49,9 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 2,9 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 1,1 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 23,3 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 49 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 8,3 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 3,3 % své produkce, neměnnost u 83,6 % produkce a pokles prodejních cen očekávají respondenti u 13,1 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 29,4 % počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 21,6 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 48,7 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 9,5 % a snížení 11,1 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 30,7 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících), se celkově meziměsíčně zvýšilo o 1 bod a je o 6 bodů nižší než před rokem.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu** se v červenci ve srovnání s červnem snížilo hodnocení současné **ekonomické situace**. Jako dobrou hodnotilo v červenci **ekonomickou situaci** svého podniku 27,5 % respondentů, 63,1 % jako odpovídající sezóně a 9,4 % jako špatnou. Zásoby se podle mínění respondentů v červenci nezměnily. Současný **stav zásob** hodnotilo 88,4 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 6 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti se 19,4 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 78,1 % tržeb a se 2,5 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 72,3 % respondentů, 14,9 % očekává růst a 12,8 % respondentů pokles. Stabilizované **ceny prodávaného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 84 % tržeb, 7,5 % předpokládá pokles a 8,5 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** jsou nepatrně vyšší než v červnu, pro příštích **šest měsíců** jsou nižší. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky se 50,8 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, s 42,7 % žádné změny nepředpokládají a 6,5 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) se po předchozím růstu meziměsíčně snížilo 1 bod a v meziročním srovnání je o 8 bodů vyšší než v červenci 2010.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Ve **vybraných odvětvích služeb** se podle respondentů v červenci ve srovnání s červnem snížilo hodnocení současné **ekonomické situace**. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** 52,6 % respondentů jako dobrou, 43,5 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 3,9 % jako špatnou.

Hodnocení **poptávky** se oproti červnu nezměnilo, její očekávání pro příští tři měsíce se snížilo. Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 29,3 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 65,9 % respondentů a 4,8 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 83 % respondentů, růst cen 14,8 % respondentů a 2,2 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 19 % respondentů, neměnnost 74,8 % a růst počtu zaměstnanců 6,2 % respondentů. Očekávání vývoje celkové **ekonomické situace** pro období **příštích tří i šest měsíců** jsou nepatrně nižší než v červnu. Hlavní bariérou růstu produkce zůstává nedostatečná poptávka (uvedlo ji 32,1 % respondentů).

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb (je průměr tří sezónně očištěných ukazatelů - hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se meziměsíčně snížilo o 1,7 bodu a v meziročním srovnání je o 1,3 bodu vyšší.